

«Skeives levekår i Agder» – en kritisk evaluering

Av Øivind Benestad

Kronikk i Fædrelandsvennen, 5. november 2018

Skoler bør vurdere å henge opp regnbueflagget i klasserommene. Lærere og barnehagelærere bør tilbys kurs om skeiv kjønnsideologi fra Foreningen FRI. Kommunene bør aktivt fremme kjønns mangfold og skeiv teori for å skape holdningsendringer i befolkningen.

Disse og andre anbefalinger blir gitt til politikerne i rapporten «Skeives levekår i Agder». Hensikten er å bidra til bedre psykisk helse hos skeive personer. Rapporten sier på den annen side ingenting om hva den radikale kjønnsideologien vil gjøre med den psykiske helsen hos de ca 98 prosent av befolkningen som ikke tilhører en seksuell minoritet.

«Skeives levekår i Agder» ble offentliggjort i august i år. Den ble bestilt og betalt av Aust-Agder og Vest-Agder fylkeskommuner sammen med Arendal og Kristiansand. Østlandsforskning AS fikk et budsjett på 1 million kroner for å gjennomføre undersøkelsen. Den viser at de fleste skeive i Agder lever gode og meningsfulle liv, men at en del sliter med dårlig psykisk helse.

Både politikere og helsepersonell har omtalt og anbefalt rapporten. Men ingen har hittil stilt kritiske spørsmål. Det ser ut til at alle tar funnene i rapporten som objektive fakta og ubestridelige sannheter. Men så enkelt er det ikke.

1. INNHOLDET. «Skeives levekår i Agder» består av et spørreskjema på internett som 754 personer svarte på, samt dybdeintervjuer med 13 personer.

Deltakerne besvarte ca 80 spørsmål om livssituasjonen sin: Venner og familie, fritid og sosialt engasjement, jobb og helse. Deltakerne ble delt opp i fem kategorier: lesbiske, homofile, bifile menn, bifile kvinner og transpersoner. Den største gruppen var mannlige homofile (186 deltakere), og den minste var bifile menn (60 deltakere).

2. SVAKHETER. Rapporten har flere alvorlige svakheter. Dette er to av de viktigste:

a) Selvrekruttede deltakere. Alle som var med i undersøkelsen, meldte seg på ved eget initiativ. Fordi de er selvrekruttede, gir de ikke et representativt bilde av den skeive befolkningen i Agder – verken når det gjelder alder, kjønn, erfaringer, problemer, seksuell orientering, kjønnsidentitet, osv. Ingen kjenner deltakernes motivasjon for å melde seg på.

b) Anonymitet. Deltakerne fikk være 100 prosent anonyme. De svarte på spørsmålene uten personlig pålogging på internett og uten navn. Ingen vet derfor hvem som har deltatt. Om noen har svart med en fiktiv livshistorie, svart flere ganger eller bevisst gitt svar som fremmer en kjønns politisk agenda, er det umulig å vite noe om.

De metodiske svakhetene og potensielle feilkildene blir erkjent av forskerne i rapportens innledning, men i resten av rapporten blir de i stor grad ignorert. Mange lesere,

inkludert journalister og politikere, kan derfor oppfatte funnene i undersøkelsen som objektive sannheter. Dette gjelder særlig hvis de bare leser kortversjonen av rapporten. Den utelater tallrike nyanseringer og mange viktige informasjonen og gir derfor et svært unyansert bilde.

3. HANDLINGSPLANER. Rapporten munner ut i en rekke anbefalinger. Disse er ment som innspill til handlingsplaner i kommuner og fylke for å bedre den psykiske helsen hos skeive som sliter.

Noen anbefalinger dreier seg om tiltak rettet direkte mot skeive personer – f.eks. møteplasser og sosiale arenaer, samtaletilbud, kompetanseheving blant helsepersonell, etc.

Andre anbefalinger handler om å oppdra befolkningen for å skape holdningsendringer. Kommunene bør vurdere å kjøre kampanjer, kjøpe kurs fra Foreningen FRI, og ikke minst innføre en omfattende «normkritisk tilnærming til kjønn og seksualitet» i skolens undervisning. Materiell og besøk fra Foreningen FRI, Skeiv Ungdom og organisasjonen «Sex og politikk» anbefales.

Skeptiske foreldre har god grunn til å bruke foreldreretten, holde seg oppdatert og være i dialog med skolen om hva barna undervises i.

4. PARADOKS. Selv om rapporten har metodiske svakheter, ønsker jeg på ingen måte å bagatellisere de problemene som en del skeive medmennesker sliter med. Det er liten tvil om at den psykiske helsen hos en del skeive er dårlig. Disse har selvsagt rett til hjelp fra politikere og helsevesen, og fra omgivelsene.

Men det blir litt for enkelt å tro at det bare er samfunnet som har skylden og som må endre seg. Også interne forhold i skeive miljøer kan spille inn, f.eks. konformitetspress, klikkvesen, høyt alkoholforbruk (jfr NOVA-rapport 3/05), interessekonflikter mellom ulike seksuelle minoriteter, osv.

Resultatene fra en stor, nasjonal levekårsundersøkelse fra Statistisk Sentralbyrå publisert i 2010 viste at 1,2 prosent av befolkningen definerer seg som lesbisk, homofil eller bifil. Selv om seksuelle minoriteter utgjør en liten gruppe, har de krav på å bli møtt med respekt og verdighet fra sine omgivelser. Trakassering, mobbing og fordømmende holdninger bør bekjempes på alle arenaer.

Men er det ikke et gedigent paradoks at seksuelle minoriteter, som utgjør et par prosent av befolkningen, skal legge premissene og føringene for hele samfunnets forståelse og praksis angående kjønn og seksualitet, samliv og barn?